

**FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS
UTLÅTANDE 25/2008 rd**

**Regeringens proposition om statsbudgeten för
2009**

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 19 september 2008 propositionen om statsbudgeten för 2009 (RP 116/2008 rd) till finansutskottet för beredning.

Enligt 38 § 3 mom. i riksdagens arbetsordning har förvaltningsutskottet beslutat lämna utlåtande till finansutskottet om regeringens proposition om statsbudgeten för 2009 beträffande sitt ansvarsområde.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Ritva Viljanen, polisöverdirektör Mikko Paatero, biträdande chefen för gränsbevakningsväsendet Jaakko Kaukanen, överdirektör Pentti Visanen, räddningsöverdirektör Pentti Partanen, regeringsråd Riitta Koponen och utvecklingsråd Harri Martikainen, inrikesministeriet
- finansråd, biträdande avdelningschef Heikki Joustie, konsultativ tjänsteman Rainer Alanen, budgetråd Raija Koskinen och arbetsmarknadsjurist Jussi Luomajärvi, finansministeriet
- direktör Kaarina Koskinen, Immigrationsverket
- ekonomichef Paula Airasto, Nödcentralsverket
- generaldirektör Timo Laitinen, Statskontoret

- poliskommandör Jukka Riikonen, polisinspektionen i Helsingfors härad
- planeringschef Reijo Vuorento, Finlands Kommunförbund
- förhandlingschef Markku Nieminen, Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorn utbildade FOSU rf
- chef för forskning och samhällspolitik Ilkka Alava, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- ordförande Antti Palola, Löntagarorganisationen Pardia rf
- ordförande Yrjö Suhonen, Finlands Polisorganisationers Förbund rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- undervisningsministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- centralkriminalpolisen
- rörliga polisen
- skyddspolisen
- Helsingfors universitet
- Räddningsinstitutet
- Maanpuolustuksen henkilökuntaliitto MPHL ry
- Sjöbevakningsförbundet
- Befälsförbundet rf
- Rajavartioliitto ry
- Finlands Maskinbefälsförbund rf
- Tullförbundet
- Tulltjänstemannaförbundet
- Officersförbundet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Den kommunala ekonomin

Finansministeriet bedömer att den kommunala ekonomin kommer att vara fortsatt god ännu 2009, trots att den ekonomiska tillväxten avtar. De positiva utsikterna till trots inger utvecklingen en viss oro. Osäkerheten inom den internationella ekonomin är för tillfället större än normalt. De ekonomiska prognoserna har under den allra senaste tiden på många håll justerats neråt och även kommunerna räknar med att det behövs åtgärder mot en recession. Trots att de försvagade konjunkturerna har ökat riskerna för en skärpning av den kommunala ekonomin, är det precis nu som kommunerna bör satsa på åtgärder som kan lindra en lågkonjunktur, till exempel starta byggprojekt och andra projekt och att stödja renoveringar.

Kommunernas och samkommunernas sammanräknade årsbidrag ökar enligt tillgängliga kalkyler 2008 med 700 miljoner euro till 3,1 miljard euro i och med att inkomsterna av både kommunalskatten och samfundsskatten har ökat i snabb takt. Årsbidraget beräknas bli ännu lite bättre 2009 och stiga till omkring 3,2 miljarder euro. Men ett grundläggande villkor för att balansen ska bevaras är att ökningen i omkostnader bromsas upp. Nettoinvesteringarna beräknas hålla sig på 3 miljarder euro och lånestocken uppgå till omkring 9,5 miljarder euro nästa år, och därmed beräknas årsbidraget räcka till för att finansiera nettoinvesteringarna, vilket minskar trycket på att öka upplåningen. Även om nettoinvesteringarna håller sig kring beräknade 3,0 miljarder euro, räcker årsbidraget ändå inte för att täcka nettoinvesteringarna fullt ut efter 2010. Om man inte lyckas dämpa ökningen av utgifterna inom driftsekonomin och om investeringarna inte kan dimensioneras och inplaneras på ett hållbart sätt, hotar den kommunala ekonomin åter att försvagas.

Trots att finansieringen inom den kommunala ekonomin för tillfället är i balans, uppvisar den betydande kommunvisa, regionvisa och kom-

mungruppsvisa skillnader. De finansiella problemen, som kännetecknas av ökad skuldsättning och höjda skattesatser, koncentreras i första hand till kommuner med färre invånare än 6 000 och regionalt till norra och östra Finland. Det finns kommuner med svag utveckling också på andra håll i landet, närmast inom områden som ligger långt borta från regionala centra och som kännetecknas av starkt minskad befolkning och förändrad åldersstruktur bland befolkningen. Differentieringen förväntas öka inom den närmaste framtiden trots att den kommunala ekonomin i det stora hela blir bättre. För de kommuner som befinner sig i den svåraste situationen bör man eventuellt överväga ett särskilt utvecklingsprogram.

Relationerna mellan kommunerna kommer att förändras genom den reform av statsandelar till kommunerna som är under beredning. Att genomföra reformen kostnadsneutralt ger inte det bästa slutresultatet, utan för det behövs det att statsandelarna höjs totalt. Förvaltningsutskottet påpekar ytterligare att när staten nu genom omläggning av beskattningen minskar kommunernas skatteintäkter, måste den se till att skattelättnaderna kompenseras fullt ut i de kommuner som står som förlorare.

Förvaltningsutskottet ser med oro på att de behovsprövade finansiella bidragen nästa år föreslås minska med 5 miljoner till 15 miljoner euro. Det är motiverat att bibehålla den tidigare bidragsnivån. Om man i framtiden avstår från behovsprövade finansiella bidrag, bör någon ersättningsform tas fram för de kommuner som inte har möjlighet att stabilisera sin ekonomi enbart genom sina egna åtgärder. Utskottet noterar att behovsprövade finansiella bidrag till kommunerna har använts t.ex. för att kompensera ekonomiska förluster för kommunerna av naturkatastrofer. För sådana ändamål behövs det särskild finansiering.

Syftet med kommun- och servicestrukturreformen är att förstärka kommun- och servicestrukturen, ta fram bättre sätt att producera och organisera servicen, se över kommunernas fi-

nansierings- och statsandelssystem och uppgiftsfördelningen mellan kommuner och stat för att förstärka den strukturella och ekonomiska basen när det gäller att ordna och producera tjänster som kommunen har ansvar för och att utveckla kommunerna. Ambitionen är att höja produktiviteten och dämpa ökningen i kommunernas utgifter och att skapa förutsättningar för en bättre styrning av de tjänster som kommunen ordnar. Utskottet understryker betydelsen av att kommun- och servicestrukturen genomförs effektivt utifrån ramlagen och förvaltningsutskottets riktlinjer (FvUB 31/2006 rd). Utskottet kommer fortsatt att hålla ett vakande öga på reformprocessen. Dessutom behövs det adekvata anslag till bidrag för ett fördjupat samarbete mellan kommunerna.

Det är nödvändigt att staten också i fortsättningen åtar sig att genomföra en långsiktig och stabil kommunpolitik för att tillgången och kvaliteten på den kommunala basservicen ska kunna tryggas i hela landet med en skälig skatte- och avgiftsbelastning.

Regionutveckling och strukturfonder

Förvaltningsutskottet konstaterar att syftet med de kommunala specialprogrammen och den nationella strukturfondsstrategin rent allmänt är att främja regionernas internationella konkurrenskraft, minska skillnaderna i utveckling mellan regionerna och trygga basservice och kommunikationer för medborgarna i hela Finland. Kommuner och landskap måste kunna dra full nytta av denna finansiering i sina egna utvecklingsprojekt. Utskottet ser med oro på att landskapsutvecklingspengarna minskar med 1,5 miljoner euro från årets nivå till 31,656 miljoner euro 2009. En anslagsminskning i ett allt kärvare ekonomiskt läge är inte motiverad. Man bör ge akt på utvecklingspengarna för Kajanaland och att se till att de generellt står i samma proportion till anslagen för motsvarande uppgifter på annat håll i landet. Utskottet ger för sin del akt på vilka effekter utvecklingspengarna för Kajanaland får för resultaten av förvaltningsförsöket i landskapet.

Invandring

Inrikesministeriet har sedan början av 2008 haft en enhet som svarar för invandring och integrering. Den består av invandringsavdelningen och Migrationsverket, som är underställt avdelningen. Utskottet framhåller att man med invandringspolitiken vill främja laglig invandring, ge internationellt skydd, bekämpa olaglig invandring och människohandel och främja integrering och goda etniska relationer. Migrationspolitiken måste vara enhetlig, övergripande och aktiv. Den ska också tillgodose de mänskliga och grundläggande rättigheterna.

I budgetpropositionen för 2009 har omkostnadsanslaget för Migrationsverket sänkts med 675 000 euro jämfört med årets budget. Också ramen minskar. Med hänsyn till den ökade efterfrågan och möjligheterna att genomföra nya uppgifter och projekt på tillbörligt vis, går det inte att minska på personalen utan att servicekapaciteten försämras.

Förvaltningsutskottet oroar sig också för hur integreringsanslagen ska räcka till. I ramprogrammet för integrationen för 2008—2011 anges hur stora resurser som behövs för att nå målen. En lyckad integrering är ett villkor för ökad arbetsrelaterad invandring, men för det krävs det en omvärdering av de personella och övriga resurserna. Med nuvarande allokering av resurserna finns det risk för att vi hamnar i samma problem som andra länder i Europa. För att främja integreringen har man nu avsatt inte bara arbetskraftspolitiska utbildningspengar utan också ett anslag för förberedande utbildning för grundläggande utbildning och pengar för att ersätta kommunerna för att de tar emot flyktingar och andra jämförbara personer. De olika anslagen bör samlas under ett och samma moment under inrikesministeriets huvudtitel och samtidigt bör det ses till att anslagsvolymen bättre svarar mot växlingarna i invandringen. Förvaltningsutskottet påpekar samtidigt att kommunerna i olika sammanhang har uttryckt sin oro för att ersättningarna till kommunerna inte ska räcka till och krävt att grunderna för att beräkna dem måste förtydligas.

Det står inskrivet i regeringsprogrammet att huvudstadsregionen, Åboregionen och andra betydande invandringsområden i samråd med staten och kommunerna i regionerna ska få ett pilotprogram för att främja integrering och sysselsättning av invandrare. Målet är att genomföra pilotprogrammet 2009 och 2010. Helsingfors, Vanda, Esbo, Tammerfors och Åbo städer har berett förslag till nya förfaranden som kompletterar de nuvarande åtgärderna. Pilotprogrammet kräver 2,5 miljoner euro i extra finansiering på årsnivå i statsbudgeten.

År 2009 införs ett nytt elektroniskt system för att behandla utlänningsärenden. Programmet har delvis finansierats genom produktivetsfrämjande insatser. Trots att inrikesministeriet och Migrationsverket redan har åtagit sig att minska personalen med 30 årsverken för att främja produktiviteten, räcker det inte till, utan det bör avsättas 985 000 euro extra för att finansiera det elektroniska systemet för behandling av ärenden.

Det är viktigt att migrationspolitiken och migrationsförvaltningen samlas. Arbetet pågår men det är viktigt att det slutförs så snabbt som möjligt (se till exempel FvUU 18/2008 rd).

Intern säkerhet

Polisväsendet. Polisens omkostnadsanslag netto föreslås vara 660 miljoner euro. Anslaget är nästan 18,5 miljoner euro större än årets sammanräknade omkostnadsanslag, tilläggsbudgeterna medräknade. Vidare föreslås ett förslagsanslag på 2,5 miljoner euro för utgifter för transporter i samband med avlägsnande ur landet och hämtning.

Vad det gäller polisens omkostnadsmoment har budgetpropositionen för 2009 upprättats i enlighet med statsrådets rambeslut i mars 2008. I sitt utlåtande om statsrådets redogörelser om ramar för statsfinanserna för 2009—2012 noterar förvaltningsutskottet med tillfredsställelse att anslaget för att stabilisera polisens verksamhet och anställa arbetslösa poliser har ökat (FvUU 9/2008 rd).

Utskottet konstaterar att anslagen för nästa år betyder att antalet polismän kan hållas på nuva-

rande nivå, det vill säga minst 7 580 polismän. Det möjliggör för polisen att anställa nyutexaminerade och arbetslösa polismän. Men anslaget räcker inte till för att sysselsätta alla utbildade och tjänstgöringsvilliga personer. Men det är viktigt att man 2009 precis som i år kan anställa polismän permanent eller för viss tid, om det av ekonomiska skäl inte är möjligt att permanenta tjänster. Sysselsättningsläget ser redan ut att få återverkningar för intresset för polisutbildning. År 2008 har det inte längre funnits tillräckligt många bra sökande för det tillgängliga antalet utbildningsplatser.

Utskottet påpekar att några indexjusteringar i polisens lokalitetsutgifter, som är bundna utgifter, inte har beaktats i budgetpropositionen för nästa år trots principen om budgetens fullständighet. Indexjusteringarna i gällande hyreskontrakt kommer att höja kostnaderna i början av nästa år med 2,4 miljoner euro.

Vad gäller övriga kostnader och investeringar är inflationseffekten totalt ungefär likadan som för lokalitetskostnaderna. I det här sammanhanget kan det vara bra att notera att det allmänna kostnadstrycket på grund av den stegrade kostnadsnivån är detsamma inom hela statsförvaltningen. Finansieringen av investerings- och utvecklingsprojekt kan 2009 förmodligen hållas på samma nivå som i år. Men samtidigt måste det framhållas att investeringar för att förbättra produktiviteten bara har kunnat genomföras i mycket begränsad omfattning under de senaste åren.

Inom polisförvaltningen pågår en omfattande omstrukturering av lokalförvaltningen. Näst i tur står en reform av polisens central- och regionalförvaltning. Också lagstiftningen om polisens uppgifter och befogenheter måste tas upp till genomgripande granskning och beredning. Dessutom finns det en arbetsgrupp som under ledning av polisöverdirektör Mikko Paatero ska kartlägga resursbehovet under kommande år. Utskottet understryker att resultatet av arbetsgruppens arbete ska utgöra den långsiktiga grunden för dimensioneringen av polisens personella resurser under kommande år.

Förvaltningsutskottet lyfter än en gång fram de specialuppgifter som polisinsättningen i Hel-

singfors har i sin egenskap av polisinsättning för huvudstadsregionen. Internationella besök och evenemang och riksomfattande uppdrag ger ständigt upphov till avsevärda kostnader. Polisinsättningen i Helsingfors härad har upprepade gånger varit tvungen att finansiera sådana specialuppgifter med pengar inom sin normala finansieringsram, vilket har försvårat andra uppgifter. Utskottet anser att polisinsättningen i Helsingfors bör få öronmärkt finansiering för särskilda utgifter.

Den preliminära ramen för skyddspolisen är 5 procent snävare 2009 än för i år. Det betyder att nuvarande verksamhetsnivå inte kan upprätthållas. I budgetpropositionen nämns som samhälleliga effektmål för skyddspolisen att hindra framväxten av extremistrelser, bekämpa nätbrottslighet och bekämpa terrorism. Det som är särskilt oroväckande är att den preliminära ramen inte möjliggör en utvidgning av det nödvändiga internationella samarbetsnätverket för bekämpning av terrorism.

Den allmänna ökningen i kostnadsnivån, ökade internationella åtaganden, fortsatta ökning i efterfrågan på experttjänster inom brottsutredning, ökade kostnader för brottsbekämpning, oförutsedda omfattande brottsutredningar och neddragningar av produktivitetsskäl kräver en allt strängare prioritering av centralkriminalpolisens verksamhet. Genom att gallra i verksamheten kan man få till stånd kortsiktiga besparingar, men sådana lösningar blir ofta dyra för samhället över en längre period. Enligt utskottets uppfattning betalar sig till exempel samhällets satsningar på bekämpning av organiserad brottslighet mångdubbelt tillbaka.

Utifrån polisens interna resursfördelning ser anslaget för rörliga polisen för 2009 inte ut att möjliggöra en lika stor personal som idag. Om antalet polismän minskar, betyder det i praktiken mindre trafikkontroll. Trenden har varit sjunkande för rörliga polisens resurser allt sedan 2004. Det går inte heller att förnya fordon och båtar och kontrollapparatur enligt behovet.

Utskottet inskräper att också de här specialenheterna inom polisen spelar en viktig roll för att upprätthålla den interna säkerheten och att det

därför måste ses till att finansieringen balanseras upp mot de krav som uppgifterna ställer.

Gränsbevakningsväsendet. Gränsbevakningsväsendet har på ett exemplariskt sätt anpassat sin verksamhet till en mycket snäv anslagsram. Omkostnadsramarna har under de senaste åren blivit allt snävare. Nödvändiga investeringar och projekt har måst skjutas fram och gallras ut i vissa delar. Anpassningen till de tillgängliga anslagen har genomförts på det enda möjliga sättet, genom att minska på personalen. Gränsbevakningsväsendet har med framförhållning gjort de personalneddragningar som ingår i produktivitetens målen för 2006—2011. Förvaltningsutskottet har redan i ett tidigare sammanhang ansett att personalneddragningarna har kommit till vägs ände (FvUU 9/2008 rd). Utskottet vill här poängtera hur viktigt det är att genomföra den övergripande planen för teknisk övervakning.

Merparten av gränsbevakningsväsendets fastighetsförmögenhet har övertagits av Senatsfastigheter i början av 2008. En del av fastigheterna, till exempel sjöbevakningsstationer ute på öar, har emellertid blivit kvar hos gränsbevakningsväsendet mot dess vilja. Kostnaderna för att renovera och utveckla den fastighetsförmögenhet som finns kvar hos gränsbevakningsväsendet uppgår till omkring 2,3 miljoner euro 2008. Kostnaderna ingår inte i budgeten för 2008. I budgetpropositionen för 2009 föreslås ett anslag på bara 700 000 euro för utgifter för fastighetsförmögenheten och 400 000 euro för hyror för små investeringar.

Fastighetsutgifterna utgör i detta nu en växande andel, 35 procent, av gränsbevakningsväsendets övriga omkostnader. Enligt erhållen utredning kan verket sätta stopp för ökningen i fastighetsutgifter på 2—3 år genom att fortsatt göra sig av med en stor del av sina lokaliteter. Också upphandlingen av nödvändiga nya inventarier har upprepade gånger skjutits fram. Om den tilltänkta nya gränsbevakningsmodellen tidigare läggs, beräknas den ge vissa inbesparingar i och med att gränsbevakningsstationer kan slås ihop, men åtgärderna verkar med en viss fördröjning

och täcker in bara en del av de ökade kostnaderna.

För att ekonomin ska kunna balanseras upp på det sätt som förutsätts i budgetpropositionen måste uppskattningsvis 50—60 årsverken bort 2009 och investeringar i inventarier och den operativa verksamheten skäras ner. Dessutom måste en del av personalen uppenbarligen flyttas från de nordliga bevakningssektionerna till sydöstra Finland och huvudstadsregionen. Det samma gäller också 2010, om finansieringen inte fås i balans.

Utöver det som sägs ovan hänvisar förvaltningsutskottet till sina tidigare överväganden FvUU 15/2007 rd och FvUU 9/2008 rd och uttalandet i finansutskottets betänkande FiUB 25/2007 rd, som förpliktar regeringen att redan i sin budgetproposition fullt ut kompensera ekstrakostnaderna för överföringen av gränsbevakningsväsendets fastighetsförvaltning till Senatfastigheter. Det betyder att gränsbevakningsväsendet i nästa års budget måste anvisas inte bara de 2,3 miljoner euro som inte budgeterats för 2008 utan också pengar för kostnaderna för renovering och utveckling av fastighetsförmögenheten 2009 oavkortade.

Räddningsinstitutet. Utskottet ser positivt på att man med anslagen för Räddningsinstitutet kommer att kunna garantera tillgången på behörig räddningspersonal också i framtiden. Dessutom stiger anslagen för civil krishantering till en nivå som möjliggör för Finland att skicka ut omkring 150 experter på civil krishantering på olika uppdrag. Anslaget i budgetpropositionen för 2009 innebär också en extra satsning på den nationella beredskapen för civil krishantering.

Nödcentralverket. Riksdagen godkände i början av året förvaltningsutskottets betänkande om genomförande av nödcentralreformen (FvUB 3/2008 rd — SRR 3/2007 rd). Hur nödvändigt det är att utveckla Nödcentralverket framgår av redogörelsebetänkandet och förvaltningsutskottets utlåtande FvUU 19/2008 rd (MINU 6/2008 rd).

Det är regeringens skyldighet att se till att reformen fortsätter i enlighet med betänkande FvUB 3/2008 rd. Det betyder bland annat att personalen på nödcentralerna inte bör minskas i linje med produktivetsprogrammet. Nödcentralverket klarar inte av sina lagfästa uppgifter utan extra finansiering. Budgeten medger inte insatser för att få personalen att stanna kvar, utbildas och garantera konkurrenskraftiga löner. Att permanenta nödcentralssystemet och att förnya datasystemen är åtaganden som måste genomföras så snabbt som det mänskligt sett är möjligt.

Tullen. Tullen hör i centrala delar ihop med utskottets ansvarsområde till den del det är fråga om tullen som intern säkerhetsmyndighet. Utskottet noterar i sammanhanget att utrikeshandeln, inte minst transittrafiken med Ryssland, fortsatt beräknas öka. Det betyder stora utmaningar också för tullkontrollen och undersökningen av tullbrott. Antalet brott som tullen har avslöjat har minskat trots att trafikströmmarna har ökat. En analys av resultaten av brottsbekämpning och kontroll pekar på att också tullen behöver resurser.

Produktiviteten i offentlig sektor och statens personalpolitik

Utifrån regeringens rambeslut i mars 2000 ska produktiviteten förbättras med hjälp av en god personalpolitik. Insatserna ska anpassas till målen för att trygga personalens anställningar, garantera arbetets kontinuitet och senarelägga pensioneringen samt utveckla arbetslivskvaliteten. På grund av det stora rekryteringsbehovet och den skärpta konkurrensen om arbetskraft understryker regeringen i rambeslutet att det behövs konkurrenskraftiga anställningsvillkor.

Utskottet ser det som nödvändigt att regeringen arbetar för att främja produktiviteten i offentlig sektor. Det faktum att det totala arbetskraftsutbudet minskar bromsar upp tillväxten i samhällsekonomin under kommande år, om vi inte samtidigt lyckas höja produktiviteten i arbetet. Det ökade utgiftstrycket till följd av en ökad efterfrågan på tjänster framför allt på grund av befolkningens åldrande gör att man inom offentlig

sektor måste se närmare på arbetsprocesser och uppgifternas organisering. Genom att höja produktiviteten i offentlig sektor kan man hjälpa upp problemet med minskad tillgång på arbetskraft och samtidigt trygga villkoren för en ekonomisk tillväxt.

Utskottet framhåller att produktivitet främst handlar om att organisera arbetsuppgifter, leda, utnyttja modern teknik och samarbete med andra aktörer. Om produktiviteten kan höjas på rätt sätt, förbättrar den också arbetslivskvaliteten och uppgifternas attraktivitet.

I offentlig sektor pågår samtidiga viktiga utvecklings- och reformprocesser som i hög grad berör personalen. Bland de största projekten kan nämnas kommun- och servicestrukturreformen i kommunal sektor och projektet ALKU, som är under beredning och som gäller hela vår regionalförvaltning. Dessutom pågår många andra viktiga metodologiska och organisatoriska reformer. Utskottet pekar på hur viktigt det är med en bra arbetsgivarpolitik också vid omställningar. De ska beredas med beaktande av gällande samarbetsförpliktelser och personalens representanter ska engageras i beredningen. Med tanke på eventuella omställningar är det motiverat att de viktigaste avtalsorganisationerna och staten sinsemellan upprättar lönegarantiavtal och samarbetsavtal för hela den statliga sektorn. De behövs bland annat för att slutföra de pågående tväradministrativa projekten för utveckling av förvaltningen.

Produktivitetsprojekten bör vara realistiska och framför allt ta fasta på insatsernas effektivitet. I annat fall är det lätt hänt att servicen urholkas och att förvaltningens produktivitet de facto minskar. För tillfället uppfattas produktivhetsprogrammet fortfarande i alltför hög grad som ett projekt för att sanera bort personal och spara i ett totalekonomiskt perspektiv utan hänsyn till kostnaderna. Utskottet kan inte acceptera detta. Beslut som gäller personalen måste kopplas dels till bestämning av uppgifterna, dels till verkliga produktivitetshöjande projekt och processer. Utifrån detta ska behovet av personal bedömas med hänsyn till en skälig individuell arbetsmängd.

I detta sammanhang kan polisens, gränsbevakningsväsendets och Nödcentralsverkets uppgifter nämnas som sådana operativa uppgifter som, om personalen skärs ner, mycket lätt leder till svårigheter med att klara av också lagfästa uppgifter och samtidigt till sämre service. Inom polisförvaltningen har man till exempel redan varit tvungna att flytta polismän från operativt arbete till uppgifter inom tillståndsförvaltningen, där personalen har skurits ner. Utskottet anser att uppgifterna inom polisen, gränsbevakningsväsendet och Nödcentralsverket liksom invandringsförvaltningen helt ska befrias från personalnedskärningar enligt produktivhetsprogrammet.

Det kan dessutom vara bra att påminna att riksdagen i samband med behandlingen av förvaltningsredogörelsen godkände ett uttalande som förpliktar regeringen att se till bl.a. när ramar för statsfinanserna slås fast att statens personal inte beräknas utifrån en schematisk matematisk formel utan med hänsyn till statens uppgifter och nyttan av produktivhetsfrämjande projekt och processer (FvUB 2/2006 rd).

I sitt rambeslut har regeringen bestämt att en enhet för personalservice ska inrättas vid Statskontoret för att tillhandahålla experttjänster för ministerier, ämbetsverk och inrättningar som står inför personalomställningar. Enheten har till uppgift att stödja det tilltänkta personalsamordnarnätverket för olika förvaltningsområden och ämbetsverk. Tanken är att personalomställningar och tilldelningen av personella resurser till följd av olika utvecklingsinsatser inom statsförvaltningen ska kunna ledas och genomföras på ett sakkunnigt och effektivt sätt enligt god ledningssed och med iakttagande av en god personalpolitik.

Vad gäller den förestående universitetsreformen är det enligt utskottet viktigt att vi också i framtiden har kvar ett regionalt heltäckande universitetsnät och att universitetscentrens framtid tryggas genom nödvändiga anslag i statsbudgeten för universiteten för att de ska kunna upprätthålla centren. Detta är också av betydelse för kommunernas ekonomi, påpekar utskottet.

FvUU 25/2008 rd — RP 116/2008 rd

Avslutningsvis vill förvaltningsutskottet lyfta fram dataombudsmannens kontinuerligt ökade och utvidgade uppgifter. Alla de frågor som har med skyddet av personuppgifter att göra är viktiga för både medborgare och myndigheter, men samtidigt är de ofta mycket komplicerade. Det är till exempel viktigt att främja det nödvändiga informationsutbytet mellan myndigheter. Enligt utskottets uppfattning bör expertisen på

dataombudsmannens byrå förstärkas och dataombudsmannens arbetsbelastning också i övrigt lindras.

Utlåtande

Förvaltningsutskottet meddelar

att finansutskottet beaktar det ovan sagda.

Helsingfors den 17 oktober 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tapani Tölli /cent
vordf. Tapani Mäkinen /saml
medl. Thomas Blomqvist /sv
Maarit Feldt-Ranta /sd
Juha Hakola /saml
Rakel Hiltunen /sd
Heli Järvinen /gröna
Oiva Kaltiokumpu /cent
Elsi Katainen /cent

Timo Korhonen /cent
Valto Koski /sd
Outi Mäkelä /saml
Petri Pihlajaniemi /saml
Pirkko Ruohonen-Lerner /saf
Lenita Toivakka /saml
Unto Valpas /vänst
Tuula Väättäinen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto
utskottsråd Tuula Sivonen.

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Förvaltningsutskottet konstaterar i sitt utlåtande att den kommunala ekonomin efter nästa år hotar att försvagas, även om nettoinvesteringarna håller sig kring förmodade 3,0 miljarder euro. Under nuvarande, allt dystrare utsikter i världsekonomin borde utskottet ha ställt sig mer seriöst till att stödja den framtida kommunala ekonomin och berett sig på att nettoinvesteringarna inte når målet. Utskottets förslag att enbart begränsa kommunernas utgifter räcker inte till som svar på framtidens serviceutmaning, utan den kommunala ekonomin behöver långt fler verkliga satsningar i form av anslag från statens sida.

Även om regeringen höjer statsandelarna till kommunerna 2009, hjälper det inte upp kommunernas ekonomiska situation i praktiken. Det beror på att den kommunala beskattningen samtidigt lindras och att skatteinkomstbasen begränsas. Efter indexjusteringar och kompensationer för skatteinkomstbortfall får kommunerna bara 21,3 miljoner euro i ny finansiering från staten för sina nya uppgifter och tjänster. I den takt kostnadsnivån stiger tvingas kommunerna därmed höja avgifterna för dag- och hälsovård. Det oaktat ser den kommunala ekonomin ut att skärpas ytterligare under de närmaste åren. Inte heller de regionala skillnaderna mellan kommuner minskar med regeringens proposition. Skillnaderna mellan kommuner till exempel i skuldsättning och skuldbetalningsförmåga är betydande. Detta har direkta konsekvenser också för diskrimineringen mellan medborgare. Förvaltningsutskottet bedömer i sitt utlåtande att kommunerna kommer att differentieras ännu mer inom de närmaste åren. Socialdemokratiska riksdagsgruppen anser att skattebortfall och statsandels-tillägg bör fördelas rättvist mellan kommunerna.

I 11 § i ramlagen om en kommun- och servicestrukturereform som riksdagen godkänt står det att "kommunernas skatteinkomstbas ska stärkas genom att skatteavdragen överförs så att de belastar staten". Regeringen har inte följt denna

skrivning som riksdagen enhälligt har godkänt, utan rör sig till denna del mellan laglighetens yttersta rāmärken och bort från lagens anda. Socialdemokraterna anser att det också behövs verkliga satsningar på anslag; de 21,3 miljoner euro som föreslås för nästa år räcker inte till för att utveckla social- och hälsovården, förbättra den grundläggande undervisningens kvalitet och ta hand om de nya uppgifter som till exempel den nya lagstiftningen om service på grund av handikapp kräver av kommunerna. Regeringens hårt dragna finansiella modell tvingar kommunerna att privatisera sina tjänster. Det här är en ideologisk lösning som i slutändan betyder att den offentliga servicen körs i botten.

Under ramperioden kommer det att uppstå ett underskott på 9 miljoner euro i finansieringen av särskilda statsandelar för forskning som administreras av social- och hälsovårdsministeriet, trots att forskning enligt lagen om specialiserad sjukvård både till resultat och volym har ökat avsevärt under den senaste tiden. Detta kan leda till att forskningsfinansiärerna i framtiden kommer att ha mycket mer att säga till om vad som överhuvudtaget forskas i och var. Staten bör trygga den offentliga finansieringen av forskning för att säkerställa att den är opartiskt. Därför föreslår vi att anslagen för denna forskning ökas.

Förvaltningsutskottet anser i sitt utlåtande att polisens, tullens, gränsbevakningsväsendets och Nödcentralsverkets uppgifter bör befrias från personalnedskärningar enligt produktivetsprogrammet. Inte minst tullens nya åtaganden och de utmaningar som transittrafiken med Ryssland innebär skulle snarare ha krävt extra investeringar i tullpersonal. Utöver det vill vi poängtera att de föreslagna personalneddragningarna på statens sinnessjukhus borde ha strukits.

För att producera ändamålsenliga vård- och omsorgstjänster krävs det starka primärkommuner, om de nuvarande kommunerna inte klarar av uppgifterna. Målet bör vara att stärka den kommunala strukturen och stödja kommunernas egen

inkomstbas. Men därtill behövs det också säker statlig finansiering för att kommunerna på ett hållbart sätt ska klara av servicekraven. I socialdemokraternas modell är en fungerande vårdkedja och förebyggande verksamhet av största vikt. Därför vill vi se på hela den kommunala ekonomin, alltså inte bara på hälso- och sjukvårdstjänsterna utan också till exempel på idrotts-, undervisnings- och kulturväsendet. Det

behövs allt starkare primärkommun är för att ta hand om hela den kommunala servicen.

Ståndpunkt

Vi anser

att förvaltningsutskottet i sitt utlåtande borde ha beaktat vad som anförts ovan.

Helsingfors den 17 oktober 2008

Valto Koski /sd
Maarit Feldt-Ranta /sd

Rakel Hiltunen /sd
Tuula Väätäinen /sd

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

1 Kommunernas behovsprövade finansieringsunderstöd

Finansieringsunderstöden enligt prövning till kommunerna uppgick i bokslutet för 2006 till 28,5 miljoner euro och i bokslutet för 2007 bara till 21 miljoner euro. I regeringens budgetproposition för i år är anslaget 20 miljoner euro.

Nu föreslår regeringen att kommunernas behovsprövade understöd 2009 ska sänkas till 15 miljoner euro.

Kommunernas ekonomi håller på att differentiera sig mycket starkt och nu behövs det mycket mer finansiering enligt prövning än vad regeringen föreslår för att basservicen ska kunna tryggas i alla kommuner i hela landet.

Vi föreslår att finansieringsbidraget enligt prövning till kommunerna ska vara 40 miljoner euro 2009, vilket betyder en höjning på 25 miljoner euro i anslaget i propositionen.

2 Den kommunala finansieringen

Den kommunala finansieringen är otillräcklig. Statsandelarna måste höjas avsevärt. Vi hänvisar till denna del till våra förslag till hur kvaliteten och tillgången på social- och hälsovårdstjänster ska kunna tryggas.

Det finns flera skäl till att statsandelarna till kommunerna bör höjas mer än vad regeringen föreslår. Utom att de nominella höjningarna i regeringens budgetbok inte räcker till för att kompensera kommunerna för skattelättnaderna och för att täcka indexjusteringarna av statsandelarna inom social- och hälsovården (imbalansen är — 78 miljoner euro), behöver statsandelarna höjas också för att

— man måste lagstifta om en omsorgsgaranti för de äldre och om rätt för vårdbehövande äldre till hemvård, hemsjukvård och stödtjänster inom hemservice i form av en omsorgsgaranti

(jfr hälsovårdens vårdgaranti inom bashälsovården och den specialiserade sjukvården) och

— regeringens åtgärder genom kommunernas förändrade uppgifter minskar statsandelarna för social- och hälsovården nästa år med sammanlagt 158 miljoner euro och

— kommunerna inte ens i det nuvarande finansiella läget klarar av att producera lagfästa tjänster på lika villkor för alla, till exempel skolhälsovård enligt de riksomfattande kvalitetsrekommendationerna och adekvata mentala öppenvårdstjänster för barn och unga och dessutom för att

— kommunerna ska kunna investera i baservice när läget på den finansiella marknaden skärps och konjunkturerna försämras och

— kommunerna ska vara beredda inför hälsovårdslagen när den träder i kraft 2010 och att fullfölja de åtaganden som den innebär för dem.

Vi föreslår i fyra olika motioner att anslaget för statsandelen för social- och hälsovården ska höjas med sammanlagt 780 miljoner euro.

3 Bristen på anslag för polisen och gränsbevakningsväsendet

Trots att polisens anslag ökar 2009 räcker de inte till för att sysselsätta alla utbildade och tjänstgöringsvilliga personer, och dessutom har indexjusteringarna i polisens omkostnader inte beaktats i budgetpropositionen för 2009. Kostnaderna för renovering och utveckling av gränsbevakningsväsendets fastighetsförmögenhet (omkring 2,8 miljoner euro 2008) ingår inte i årets budget och bara i vissa delar i budgetpropositionen för 2009. Det betyder att uppskattningsvis 50—60 årsverken måste bort för att balansera upp ekonomin.

Polisens och gränsbevakningsväsendets verksamhet måste lösgöras från statens produktivtetsprogram. De nuvarande tjänsterna måste säkras på lika villkor i hela landet.

4 Finansieringen av nödcentralerna

Nödcentralernas verksamhet måste säkras genom adekvat finansiering. Tillgången till tjänster för medborgarna tryggas inte genom att man minskar antalet centraler. De nuvarande nödcentralerna behövs för att säkra en adekvat kompetens och lokalkännedom. Helt nyligen medgav till exempel direktören för Helsingfors nödcentral offentligt att det fanns problem i verksamheten. Målet är att 86 procent av samtalen ska besvaras inom tio sekunder och hos oss är procenten 87, säger direktören. Däremot är det svårt att tillgodose samarbetsmyndigheternas behov i arbetet. (HS 9.9.2008)

Helsingfors nödcentral bör ha 66 jourhavande. Just nu saknas det 12. Det uppstod nya problem när polisen fick mer pengar i budgeten för att anställa arbetslösa poliser. En stor del av den nya jourhavande vid nödcentralerna kommer från polisutbildningen. Så fort tillfälle ges flyttar de över till polisen. Enligt Helsingfors nöd-

central bör man få folk att stanna kvar för att verksamhetens nivå ska kunna höjas. (HS 9.9.2008)

Med de föreslagna anslagen går det inte att garantera att nödcentralernas personal stannar kvar, får utbildning och garanteras en konkurrenskraftig lön och därför bör anslagen höjas.

Nödcentralernas verksamhet bör lösöras från statens produktivhetsprogram. Det nuvarande tjänsterna måste säkras på lika villkor i hela landet.

Jag föreslår att finansutskottet i sitt betänkande tar hänsyn till det ovanstående i form av ett uttalande.

Ståndpunkt

Jag anser

att förvaltningsutskottet i sitt utlåtande borde ha beaktat vad som anförts ovan.

Helsingfors den 17 oktober 2008

Unto Valpas /vänst

AVVIKANDE MENING 3

Motivering

I det betänkande som en majoritet i utskottet har godkänt tar man upp kommunernas problem. Kommunernas skuldsättning och ökade uttaxering per skatteöre skvallrar om en svag finansiell situation. Otillräckliga statsandelar skapar en besvärlig ekonomisk situation inte minst för små kommuner, och människor har inte tillgång till tjänster på lika villkor, vilket strider mot grundlagen.

I dagens läge finns det betydande regionala skillnader i den kommunala ekonomin och en del kommuner har särskilda problem med att tillhandahålla lagfäst basservice. Därför är jag mycket förvånad över att regeringen föreslår att kommunernas behovsprövade understöd ska minskas till 15 miljoner euro 2009. Tvärtom behöver understöden ökas för att kommunerna ska klara av sina lagfästa uppgifter och för att basservicen ska kunna garanteras överallt i Finland.

Ordet produktivitet i statens produktivetsprogram är missvisande. I verkligheten är programmet inte inriktat på att öka produktiviteten utan på att skära ner antalet årsverken och det urholkar i sin tur tjänsternas kvalitet och tillgänglighet. Revisionsutskottet har kommenterat detta i kraftfulla ordalag. Indragningar som görs enligt produktivetsprogrammet drabbar ofta randområden och resulterar i att tjänsterna flyttar till landskapscentren. Kvaliteten på servicen i randområdena har inte ens hittills varit tillfredsställande.

Indragningarna inom inrikesministeriets förvaltningsområde kommer att öka kriminaliteten, den allmänna osäkerheten och den grå ekono-

min. Redan nu låter man bli att tillsätta tjänster inom polisen, tullen och gränsbevakningsväsendet för att spara pengar och det minskar de övervakande myndigheternas synlighet och gör det svårare att hindra och utreda brott. Omkostnadsanslagen för inrikesministeriets förvaltningsområde behöver höjas för att tjänster som nu är vakanta eller som blir vakanta i framtiden ska kunna tillsättas. Det är också motiverat att öka antalet tjänster till exempel för att förebygga den ökade grova ekonomiska brottsligheten. En stor del av de förluster på miljarder euro som den grå ekonomin orsakar staten skulle kunna hindras ett med en liten satsning på personal. Då skulle också statens skatteinkomster öka i avsevärt.

Produktivetsprogrammet har urholkat nödcentralernas verksamhetsbetingelser. I brist på pengar har man till exempel inte kunnat tillsätta tjänster som blivit lediga. Omsättningen bland personalen har också ökat och därför saknar nödcentralerna ofta den expertis som deras krävande uppgifter förutsätter. Utskottet har i sitt utlåtande helt riktigt krävt att polisens, gränsbevakningsväsendets, nödcentralernas och migrationsförvaltningens uppgifter ska gå fria från personalnedskärningar enligt produktivetsprogrammet, men jag ser det som fullständigt obegripligt att man inte har ansett att tullen bör ingå i denna grupp.

Ståndpunkt

Jag anser

att förvaltningsutskottet i sitt utlåtande borde ha beaktat vad som anförts ovan.

Helsingfors den 17 oktober 2008

Pirkko Ruohonen-Lerner /saf